

Merhaba
"Anadolu'nun Gözü"

gazetesinin
okurlarına
armağandır.
Çarşamba
günleri
yayınlanır.

A

KADEMİK

Sayfalar

Cilt: 12 Sayı: 13
18 NİSAN 2012 ÇARŞAMBA

Hazırlayanlar: M. Ali UZ - Ali IŞIK
maliuz@merhabagazetesi.com.tr • aliisik42@gmail.com

**Konya'nın
Çınarları
-1-**

İsmail Özcan
OKTAÇ

KONYA'NIN ÇINARLARI

Konya'da Osmanlı'nın son dönemlerinde başlayan değişiklikler ve tarihi doku tahribatı Cumhuriyet'ten sonra hızlandı ve tarifi imkânsız boyutlara ulaştı. Daha sonra eski mahallelerden, yeni kurulan mahalle ve semtlere göç başladı. Bazı eski Konyalılar da Konya dışına taşındı. Bu arada da Osmanlı Döneminde yetişen tanınmış şahsiyetlerden pek çoğu hayata veda etti. Meselâ Alâeddin Caddesi'nde, bugünkü İş Bankası'nın karşısında finans kurumlarının bulunduğu yerdeki binalar Osmanlı'nın son dönemlerinden itibaren üç kere yıkılıp yeniden yapıldı. Bu binalar Nizamiye (Nalıncı) Medresesi'nin arsası üzerine inşa edildi.

Osmanlı'nın son dönemleri ile cumhuriyet'in ilk yıllarında burada Maarif Evleri, en batısında da Muallimler Birliği binası bulunuyordu. 1950'li yıllarda da, bizim öğrencilik dönemimizde burada en batıda, Milli Eğitim Bakanlığı'nın kitap satış şubesi, onun yanında Ceylani Sineması, onun doğusunda da belediye eski başkanlarından Mühsin Faik Dünder'in iki evi ile Nuriye Hoca'nın evleri bulunuyordu. Bunların doğusunda iki bina daha vardı. Sonra tamamen bunlar da yıkıldı. Yerlerine günümüzdeki binalar yapıldı.

İşte bu 70-80 yıl içerisinde Konya'da olan değişiklikler sebebiyle Konya'nın 70-80 yıl önceki durumunu, vefat eden değerlerini, Konya'nın kadim mahallelerini yazamaz, yazdıramaz hale geldik.

Yaptığım araştırmalarda eski Konya'yı, Konya mahallelerini ve tanınmış şahsiyetlerini bugün seksen yaşını aşmış Konya çınarlarının bildiklerini tespit ettim. Yetmiş yaş ve civarı yeterli olmuyor.

Bu sebeple yaşı sekseni aşmış, hafızası güçlü Konyalılarla "Konya Çınarları" başlığı altında bir dizi röportaj yapmaya karar verdim.

Cenab-ı Hak, iyi niyetle başlayan bütün çalışmalarda yardımcı oluyor. Ben bu çalışmaya başlar başlamaz, eşten-dostan seksen, hatta doksan yaşın üzerinde, hem de tanınmış ailelere mensup insanlardan pek çok isim geldi. Bu, benim yıllardan beri yapmak isteyip de bir türlü yapamadığım bir çalışma idi.

Bu çalışmamın Konya için çok faydalı olacağını düşünüyorum. Bu konuda faydalı olabilirim mutlulu olacağım.

İlk çalışmamı Konya'nın tanınmış ilim adamlarından İçelli Tahir Efendi'nin torunu, Galleci Osman Efendi'nin yeğeni İsmail Özcan Oktaç Beyefendi ile başlattım. Sohbet kızıları Yrd. Doç. Dr. Deniz Hanım, eşleri, İsa Bolay Hoca Efendi'nin torunu Fatma Refia Hanımefendi de katıldı. Aile, her iki taraftan da büyük insanlar yetiştiren çok köklü ve geniş bir aile.

Fatma Refia Hanımefendi çok kültürlü ve bilgili bir insan. Pek çok sosyal faaliyette görev almış. Halen de çalışmaları devam ediyor. Misafirperver ve görgülü bir hanımefendi. Bize ikramlarda bulundu, hatıralarını nakletti.

Özcan Bey ve eşi, torunları olduktan sonra, bir süreden beri Deniz Hanım'ın evinde kalıyorlar. Röportaj için iki ayrı zamanda gidip geldim.

Çok faydalı bilgiler verdiler. Bu arada güzel hatıralar da nakledildi. Anlatılanlarını olduğu gibi naklettim.

Kendilerine şükran borçlu olduğumu ifade etmek isterim.

Uz: Efendim, siz de eşiniz de Köklü bir aileye mensupsunuz ve Konya tarihi ve kültürü ile pek çok şey biliyorsunuz. Çok değerli insanları tanıma fırsatı buldunuz. Önce sizin hayatınızdan başlayalım. Hayatınızdan kısaca bahsedermisiniz?

Özcan Bey: Evet, gerçekten çok değerli insanlar tanıdım. Çok farklı bir Konya'da büyüdüm. Hayatımı kısaca şöyle özetleyebilirim:

9 Mayıs 1930 tarihinde Konya'da Tercüman Mahallesi'nde doğdum. Bu ev, dedem meşhur İçelli Tahir Efendi'nin evi idi. Babam PTT şeflerinden Mehmet Arif Bey, annem ulemadan Bardaslı Hasan Efendi'nin (1) kızı Hatice Hanım'dır. Baba dedem de müderris İçelli Tahir Efendi'dir.

Tercüman Mahallesi'nde evimiz, Şeriye vekili Hadimli Mehmet Vehbi Efendi'nin evinin bitişiğinde idi. Bizim Evin diğer bitişiğinde de Hacı İsa

Özcan Oktaç, nişanlısı Refia Bolay, kayınpederi Ahmet Kazım Bolay ve kayın validesi Hayriye Bolay ile.

Özcan Oktaç

Özcan Oktaç, eşi Refia Oktaç, kızları H. Deniz ve H. Nergiz Oktaç.

(Bolay) Efendi'nin evi vardı. Hadimli Hoca ile bizim evin arasında tarihî Tercüman Baba'nın Türbesi bulunuyordu. Günümüzde bu evler istimlak edilerek türbenin etrafı açıldı. Burası bugün küçük bir park halindedir.

İsa Efendi Hoca'nın evinin karşısında da Ladikli Hoca'nın, onun yanında da Osman (Gülyüz) Hoca'nın evleri bulunuyordu. Mahalle'de bir de Niğdeli Hoca ile Kaçık Hoca diye anılan bir hocanın evi vardı. O zamanlar Tercüman Mahallesi Mescidi'nde iki saf sarıklı hoca olurdu. Bunların çoğu unutuldu gitti. Onları hatırlayan da kalmadı.

O zamanlar komşular biri birini tanır, aralarında büyük bir dayanışma vardı. Bir dertleri olduğu zaman herkes biri birine yardıma koşardı. İhtilafları mahalle büyükleri çözerdi. Büyükler sayılır, küçükler de sevilirdi. Evlerin küçük de olsa avluları vardı Ben böyle bir ortamda ve tanınmış insanlar arasında büyüdüm.

İlkokulu, İsmet Paşa İlkokulu'nda, bitirdim. 1948-1949 ders yılında da Sanat Okulu'nun Marangozluk Bölümü'nden mezun oldum. 1953 yılında da İstanbul Yıldız Teknik Okulu İnşaat Bölümü'nden diploma aldım.

İş hayatına, Karayollarında Köprüler Kontrol Mühendisi olarak başladım. Yedek Subay

Özcan Ortaç

olarak askerliğimi tamamladıktan sonra, Ankara Belediyesinde Fen İşleri Müdürlüğü'nde çalıştım.

1955 yılında babamın vefatı üzerine Konya'ya dönmek mecburiyetinde kaldım. Konya belediye başkanı Nafiz Tahralı zamanında Konya Belediyesinde imar müdür yardımcısı olarak göreve başladım. Konya'ya gelmemi onlar istemişti. 1960 yılına kadar belediyede çalıştıktan sonra, tekrar karayollarına geçtim. 1974 yılında, Yol Su Elektrik şefi olarak görev yaptım. 1978 yılında emekli oldum. Emekli olduktan sonra Bir süre

**Tercüman Baba
Türbesi'nin
bugünkü hali.**

de Ladende Caddesi'nde ticaretle uğraştım. 1995 yılında da ticareti bıraktım. Bundan sonra da kızım Deniz'in tahsili ile ilgiledim. Birlikte İstanbul'a gidip geldik.

Konya'nın tanınmış müderrislerinden İsa (Bolay) Efendi'nin büyük oğlu Ahmet Kazım Bolay'ın kızı Fatma Refia Hanım'la 18 Eylül 1966 tarihinde evlendik. Bu evlilikten iki kızımız dünyaya geldi. Büyük kızım 1968 doğumlu Arife Deniz Oktaç, halen Selçuk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde Yardımcı Doç. Dr. olarak görev yapıyor. Ziraat mühendisi Mehmet Beycan'la evli. Küçük kızımız 1973 doğumlu Nergis

Hatice ise, yüksek çevre mühendisidir. O da, Maden Mühendisi Murat Aydın'la evli. Şimdi Ankara'da ikamet ediyorlar.

2009 yılında da eşimle birlikte hac görevimizi ifa ettik. Şimdi evimde eşim ve torunumla emekliliğin tadını çıkarmaya çalışıyoruz. İşte kısaca hayat hikâyem böyle. Geleceğin ne olacağını da kimse bilemez.

Uz: Efendim siz kaç kardeştiniz? Şimdi kaçınız hayattadır? Onlardan kimler kaldı, anlatabilir misiniz?

Özcan Bey: Biz altı kardeştik. Yaş sırasıyla Dedemin adını taşıyan, ağabeyim Tahir Oktaç, PTT ve Karayolları'ndan emek-

li, Zahit Oktaç, PTT'den emekli, Adnan Oktaç, İller Bankası'ndan emekli, Ben İsmail Özcan Oktaç, Bahadır Oktaç, İller Bankası İnşaat mühendisi ve Zehra Oktaç ilkokul öğretmeni. Bahaddin Oktaç ve Zehra Oktaç dışında diğer kardeşlerim vefat etti. Şimdi onların çocukları ve torunları var.

Uz: Siz Konya'nın tanınmış ilim adamlarından İçelli Tahir Efendi'nin torunu, Galileci Osman Oktaç Bey'in de yeğenisiniz büyük dedeniz İçelli Osman Efendi de Konya'nın tanınmış âlimlerindendi. Önce babanızdan başlayarak, dedeniz ve amcanızdan biraz bahseder misiniz?

Özcan Bey:

BABAM ARİF BEY

Babam, 1316/1900 yılında Konya'da Tercüman Mahallesi'ndeki evimizde dünyaya gelmiş. İçelli müderris Tahir Efendi'nin oğludur. İlk tahsilini müteakip Konya'da Kabasakal Medresesi'nde okumaya başlamış, fakat babasının vefatı üzerine, ağabeyi Osman Oktaç Bey'in tahsilini tamamlaması için tahsilini yarım bırakmak mecburiyetinde kalmış. Küçük yaşlardan itibaren PTT'de çalışmaya başlamıştır. Babam Millî Mücadele Döneminde telgrafhanede çalıştığı için askere alınmamış ve askerliğini burada yapmış kabul edilmiş. 43

Özcan Oktaç'ın babası Arif Oktaç, annesi Hatice Hanım ve kızkardeşi.

yıl PTT'de çalıştı. PTT'de çalışırken, 1955 yılında genç denecek bir yaşta vefat etti. Tam emekli olacağı, rahat edeceği bir sırada vefat etti. Onun ani ölümü hepimizi çok üzdü.

Uz: Efendim hiç duyulmayan ilgi çekici bir soyadınız var. "Oktaç" soyadının bilmediğimiz bir anlamı ve hikâyesi

var mı?

Özcan Bey: Soyadımızın alınışının şöyle bir hikâyesi var: Dedem İçelli Tahir Efendi, dört kardeştir. Diğer kardeşlerinin adı da, Osman, Arif (İstanbul'un tanınmış müderrislerinden) ve Kamil'dir. Bu dört kardeş, Soyadı Kanunu çıktığında, bir gün otururlar ve dört kardeşin isimlerinin baş harflerini alırlar, fakat anlamsız bir kelime çıkar ortaya. Sonra babalarının doğum yeri olan Çukurbağ kelimesinden de "Ç" harfini alırlar, bunları birleştirence ortaya "Oktaç" kelimesi çıkar. Onlar da bu kelimeyi soyadı olarak alırlar. Soyadımızın hikâyesi budur. Kelimeyi bölerek okursak, bu bir de, ok ve taç kelimelerinin birleşmesinden meydana geldiği görülür.

Dedemin kardeşlerinden, rahatsız olan Kamil Efendi, Tercüman Mahallesi'ndeki evimizin bir odasında otururdu. Bekâr olarak vefat etti.

DEDEM İÇELİ TAHİR EFENDİ

Konya Selçuklu Döneminde olduğu gibi Osmanlı Döneminde de bir cazibe merkezidir.

Konya'da Şeyh Mehmet Sâdık Efendi, İçelli Ahmet Feyzi Efendi (Kalender Efendi) gibi pek çok İçelli meşhur âlim Konya'ya gelip yerleşti. Bunlardan biriside Anamurlu Salih Efendi ile Konya'ya gelip yerleşen Çukurbağlı Osman Efendi'dir.

Dedem İçelli Tahir Efendi, Anamur ilçesine bağlı Çukurbağ köylü Hacı Osman Efendi'nin oğludur. Aileden ilk Konya'ya gelip yerleşen Hacı Osman Efendi'dir. Hacı Osman Efendi İnce Minare Dârü'l-hadisi müderrisidir. Osman Efendi burada uzun yıllar hadis okutmuş, müderrislik yapmış ve pek çok talebe yetiştirmiştir. Osman Efendi de hocası, ulemadan Anamurlu Salih Efendi'nin kızı ile evlidir.

Dedem Tahir Efendi, Osman Efendi'nin büyük oğludur. 1260/1844 yılında Konya'da doğdu. Tahsilini babası ile babasının da hocası olan Anamurlu Salih Efendi'de tamamladı. Uzun yıllar bugünkü İmam Hatip Okulu'nun karşısında petrol istasyonunun bulunduğu yerdeki Ataiye Medresesi'nde müderrislik yaptı. Babasının muhaddislik görevini birlikte yürüttü. İplikçi Camii'nde de tertip dersleri okuttu. Pek çok talebe yetiştirdi. Küçük Kardeşi Arif Bey de İstanbul'un tanınmış müderrislerindendi. Tahir Efendi, Gilisralı Hacı Osman Efendi'nin kızı Zahide Hanım'la evli idi.

Tahir Efendi 1320/1904 yılında vefat etti. Dedemin kabri Şems Camii'nin güneyinde bugünkü yeşil alan içerisindedir. Kabrin yerini bana babam göstermişti. Zaman zaman ziyaret ederim.

Tahir Efendi, Konya'da çok sevilen insanlardan birisi idi. Halk onu veli olarak bilirdi. Aile

arasında şöyle bir menkıbe anlatılır:

Bir gün Tercüman Mahallesi'ndeki evimizde babannem yufka açıyor, dedem de yufkaları pişiriyormuş. Yufkalardan birisi yanmış. Babannem dedeme biraz kızıp söylemiş. İş biraz uzayınca dedem:

“- Aç şu sırtımı da bir bak” demiş. Ninem sırtını açmış. Bakmış at nalı izinde bir yara. Eşi sebebini sorunca, dedem şu açıklamayı yapmış.

“-Padişah bir köprüden geçecekmiş. Köprüden bir taş düşmüş. Padişahın düşmemesi için orayı kapatma görevi bana verildi. Padişahın atı sırtıma basıp geçti. Bu yara onun yarası” cevabını vermiş. İşte yufka da bu kısa ara içerisinde yanmış.

Şems Mezarlığı'nın yanında evi olan bir tanıdığım bana, “Tebrik ederim çok büyük bir zatın torunu imişsin. Kalb gözü açık bir zat, dedenin kabrini göstererek, burada çok büyük bir zat metfun dedi.” demişti.

Dedemle ilgili böyle pek çok menkıbe anlatılır. Mahmut Sural Bey de yazı dizisinde benzer şeyle yer verir.

AMCAM GALLECİ OSMAN EFENDİ

Amcam Osman Oktaç, Tahir Efendi'nin büyük oğludur. 1311/1896 yılında Konya'da doğdu. Mahalle mektebini bitirdikten ve küçük yaşlarda hıfzını tamamladıktan sonra,

Islah-ı Medaris'e devam etti. Dârü'l-Hilâfe Medresesi'nin Sahn bölümünden mezun oldu. Eniştesi Hacı İsa Efendi'den de özel dersler aldı.

Amcam Osman Efendi, İstanbul Yüksek Ticaret Mektebi'nden de mezun idi. Uzun boylu ve yakışıklı bir insandı.

Osman Efendi, müderrislik imtihanına gireceği sıralarda medreseler kapandı. Bunun üzerine Ziraat Bankası'na girdi ve buradan emekli oldu.

Tasavvufa aşına idi. Fahri

Galleci Osman Efendi

Efendi'nin de yakınlarındandı. Konya İmam-Hatip Okulu'nda 1955-1957 yıllarında tefsir derslerine girdi.

Galleci İsmail Efendi'nin damadı olduğu için Galleci'nin Osman Efendi diye anıldı. 1962 yılında vefat etti. Kitapları Yüksek İslâm Enstitüsü'ne bağışlandı.

Galleci Osman amcamın evi eski Esenli (sonra Pürçüklü) Mahallesi'nde Pürçüklü Mescidi'nin karşısında idi. Yol açılırken ev istimlâk edildi. Mescit de yıkıldı.

Osman amcamın Hasan, Tahir, Sabahat Tenekeci, Fadime Aydın ve İsmail adında beş ço-

cuğu vardı. Hasan adındaki oğlu küçükken vefat etti. Şimdi çocuklarından hiç birisi sağ değil. Torunları var.

Hacı Veyiszade Mustafa Efendi ile Fahri Efendi'nin yakın dostu idi. Amcam tasavvufa aşına çok değerli bir insandı.

Uz: Amcanız İmam Hatip Okulunda bizim de tefsir hocamızdı. Onu yakinen tanıma fırsatı bulduk. Efendim, Konya'da pek çok aile biri birinden kız alıp vererek akraba olmuş. Aileniz de Konya'nın pek çok tanınmış ailesi ile akraba. Biraz da bu akrabalıklardan bahseder misiniz?

Özcan Bey: Annem meşhur Bardaslı Hoca'nın kızı idi. İçelli Tahir Efendi'nin kızı halam Şakire Hanım da, İsa (Bolay) Hoca Efendi'nin hanımı idi. Yani İsa Efendi eniştemiz olurdu. Gilisralı Tahir Efendi'nin hanımı Rahime Hanım da Karahafızların kızı idi. Bildiğiniz gibi eşim Fatma Refia Hanım da İsa Efendi'nin büyük oğlu Ahmet Kazım Bolay'ın kızıdır. İki aile arasında böyle bir yakınlık var.

Gilisralı Tahir Efendi'nin kızı Şerife Hanım da İsa Efendi'nin küçük oğlu Avukat Mehmet Hulusi Bolay'ın eşidir. Bildiğiniz gibi Mehmet Hulusi Bolay da İmam Hatip Okulu ve Yüksek İslâm Enstitüsü hocası idi.

Şu duruma göre bizim aile, Bolaylarla, Gilisralılarla, Karahafızlarla ve dolayısıyla Musa Kazım Onarlarla akraba. Bardaslı Hasan Efendi ile de akrabalıkları olduğunu yukarıda söylemiştik. Aile yine uzaktan pek çok Konyalı aile ile hısımdır.

Uz: Efendim, 70-75 yıl önceki Tercüman Mahallesi'ni anlattınız. Çocukluğunuzda Şems Kabristanı ve çevresi nasıldı?

Özcan Bey: Kabristanın doğusunda dar bir yol vardı. Kabristanın etrafı da yüksek bir duvarla çevrili idi. Bugünkü Şems Oteli'nin karşısında da kabristanın iki kanatlı büyük bir kapısı

vardı. Kabristana bu kapıdan girilirdi. Kabristanın içinde birkaç da türbe vardı. Bölge çok değişikliğe uğradı. Kabristan kaldırıldı. Çevre iş yerleri ile doldu.

Gilisralı hocaların medresesi Küçük Daire, Şems Kabristanı'nı güneydoğu karşı köşesinde idi. Şimdi yerinde üstü açık bir yıkama istasyonu var. Eskiden. Bugünkü Vakıf İşhanı'nın yerinde de İrfaniye Çarşısı vardı. Bir zamanlar müftülük binası da burada idi.

Yıkılan 19 Mayıs İlkokulu'nun bulunduğu yerde eskiden büyük bir meydan vardı ve burası Güllükbaşı diye anılırdı. Burada top oynardık. Kışları buraya su dolar, üzerinde kayardık. Zaman zaman da cambazlar gösterilerini bu meydanda yapardı.

Mektebin batısında da Kız Tatbikat Mektebi vardı. Mektebe iki kanatlı büyük bir kapıdan girilirdi. Eski bir mektepti.

İkinci Dünya Savaşı sırasında belediyenin bu meydanda bir sırtık üzerinde hoparlorü bulunuyordu. Buradan yayın yaparlardı, savaş haberlerini verirlerdi. Halk bazen burada toplanır, verilen harp haberlerini dinlerlerdi. O zamanlar pek çok insanın evinde radyo bile yoktu.

Uz: Hayatınız boyunca pek çok olayı şahit oldunuz. Aklınıza gelen bazı hatıralarınızı

anlatır mısınız?

Özcan Bey: Hay hay.

**Meram'ın Adı Nereden Ge-
liyor?**

Büyüklerden Meram'ın adı ile şöyle bin menkıbe işitmiş-
tim:

Beyşehir taraflarından iki ta-
lebe, Karaman'a tahsil için git-
mek üzere Konya'ya gelir. Bu iki
mollayı Tavus Baba Meram'da
misafir eder. Onlara hürmet ve
ikramda bulunur. Altın tabak-
larda yemekler ikram eder, ka-
rınlarını doyurur. Sonra onları
Karaman'a doğru yolcu eder-
ken, yemek sunduğu altın ta-
bakları da bu iki talebenin hey-
belerine koyar ve "İhtiyacınız
olduğunda bu altın tabakları sa-

tar, tahsilinize devam edersiniz"
der.

Hayatında daima fakrı ve
sade bir hayatı tercih eden Ta-
vus Baba, bu talebelere altın ta-
baklar hediye ederek bir kera-
met göstermiş olur. Her işinde
olduğu gibi bu işinde de bir hik-
met vardır.

Bu iki molla, Tavus Baba'ya
veda ederek Karaman yolunu
tutarlar. Karaman'da okumaya
başlarlar. Bir süre sonra paraya
ihtiyaçları olur. Tabaklardan bi-
risini çarşıya satmak için götü-
rürler. O sıralarda Karamanoğlu
Mehmet Bey'in sarayında kulla-
nılan altın tabaklardan bir kaç
aniden kayboluvermiştir. Saray
tarafından her tarafa tabakların
kaybolduğu duyurulur. Esnaf,

tabakların birisinin iki molla tarafından satılmak için çarşıya getirildiğini saraya bildirir. Zaptiyeler apar topar gençleri tutukları gibi saraya götürürler. Mollalar sorguya çekilir ve netice de Mehmet Bey'e bildirilir. Mehmet Bey, arif bir insandır. Tavus Baba'nın adı geçince bu meselede bir iş olduğunu tahmin eder, kalkıp Konya'ya gelir. Ve Tavus Baba'nın huzuruna çıkar. "Bir isteğiniz varsa bize bildire bilirdiniz. Bu iki talebeyi devreye sokmanızdaki merakınız nedir?" Deyince Tavus Baba:

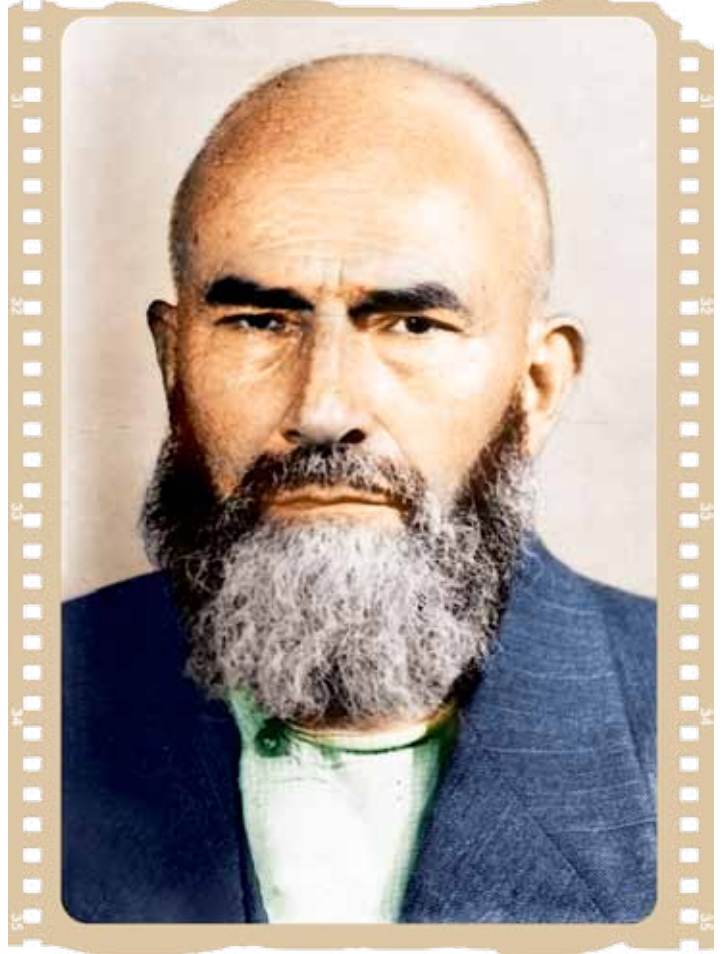
'-Beyim Meramımız, aşağıda çayın üzerine bir köprü ve yanına da bir hamam yaptırmanızdır" der. Mehmet Bey Tavus Baba'nın arzularını yerine getirir, Meram Çayı üzerine bir köprü ile köprü'nün karşısına bir de hamam yaptırır. Köprü'nün yapıldığı tarih kesin olarak belli olmamakla beraber, gerçekten hamam, Karamanoğlu Mehmet Bey zamanında Hatıplı Hasbeyoğlu tarafından yaptırılmıştır, köprü'nün de o dönemlerde yaptırıldığı tahmin edilmektedir.

Yaz ayları dışında Meram Çayı'ndan geçmek mümkün değildir. Sık sık da sel gelir. Onun için Meram Çayı üzerine bir köprü yapılması büyük bir ihtiyaçtır. Hamam ise bizim millî kültürümüzün bir parçasıdır. Tavus Baba bu iki şeyi bunun için istemiştir.

İşte o tarihten itibaren bölgenin adı, Meram olarak anıl-

maya başlar. (2)

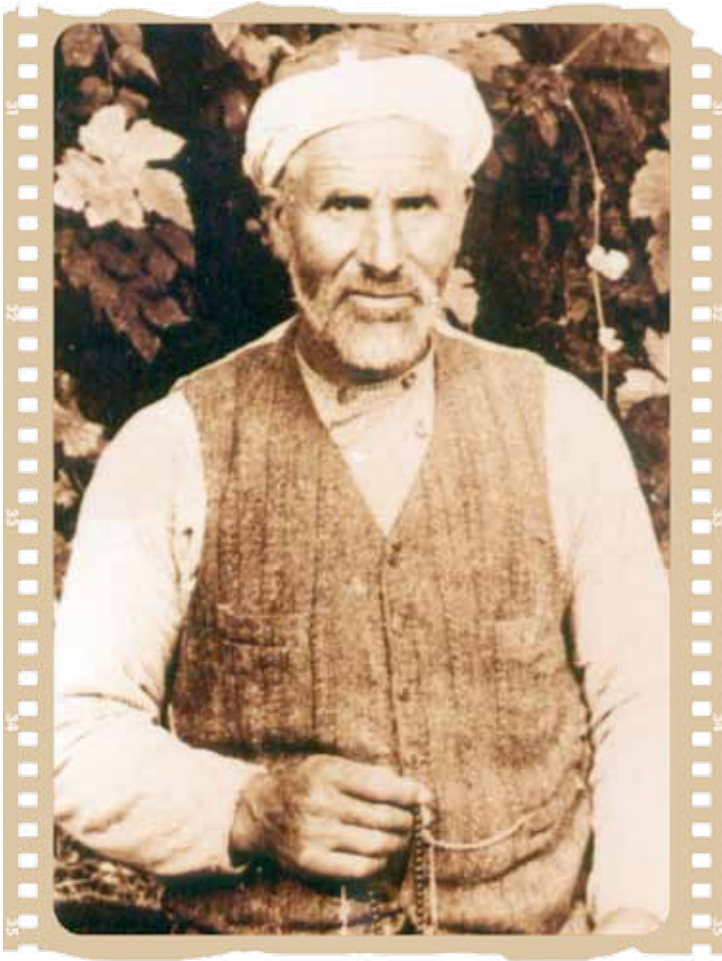
Hacı Veyiszade'nin

*Hacı Veyiszade
Mustafa Efendi*

Bir kerameti

"Bir gün, Kapı Camii'nde bir cenaze namazı kılacaktık. Eskiden cenaze namazı kılınacağına ayakkabılar çıkarılır veya üzerine basılırdı. Ben caminin duvarının yanında taşın üzerine bassam, acaba yer temiz mi değil mi diye düşünürken, sırtıma bir el dokundu. Baktım Hacı Veyiszade Hoca, "Bas bas, korkma yer temizdir" dedi. Hoca

Ladikli Ahmet Ağa

Efendi, duvarın dibinden cenaze namazını kıldırarak üzere öne geçti. Şimdi cenazenin kime ait olduğunu hatırlamıyorum.”

Meczulardan Hamal Hasan

Bu arada eşleri Fatma Refia Hanımefendi de bir hatırasını nakletti:

Babam, meczuplarla ilgilenirdi. Zaman zaman onları toplar ve karınlarını doyururdu. Bunların içerisinde bize sık sık gelen, sırtında küfe ile dolaşan bir Hamal Hasan vardı. Çok saf bir insandı. Bir gün hıçkırığa hıç-

kıra ağlayarak Meram'daki evimize geldi. Ağlaması bir türlü durmuyordu. Sakinleştirmek için bir hayli uğraştık. Hasan sakinleştikten sonra bize şunları anlattı.

Hasan, o gün Meram'a gitmiş. Tavus Baba'nın türbesini ziyaret etmiş. Türbenin kapısından içeri girince, Tavus Baba ayağa kalkıvermiş. Her halde Hasan bu durumdan korkmuş veya etkilenmiş olacak, hemen geri dönmüş. Ağlaması ondanmış.

Ladikli Ahmet Ağa ile İlgili Hatıralar

İsa Efendi'nin büyük oğlu Ahmet Kazım Bey, bir ara Ladik'te öğretmenlik yapmış ve Ladikli Ahmet Ağa ile aralarında bir dostluk oluşmuş. Ahmet Ağa Konya'ya geldiğinde mutlaka onlara uğrar, bazen de onlarda misafir olur.

Bir zamanlar, Ahmet Kazım Bey, rahatsızlanmış Sarayönü'ne çarpığa götürmüşler. Çentildikten sonra, hep birlikte orada dostları İsmail Efendi adında bir zatı ziyaret etmişler. İsmail Efendi misafirlerine ayran ikram etmiş. Ama sıra Ahmet Efendi'nin kızı Fatma Refia Hanım'a gelince ayran kalmamış. Refia Hanım o zamanlar genç bir kız. Ev sahibi yemeğe kalmaları için misafirlerine ısrar etmişse de onlar, Ladik'e uğrayıp, Ahmet Ağa'yı ziyaret edeceğimiz diye yemeğe kalmamışlar. İsmail Efendi, bir horozun ayağı-

nı bağlayıp arabalarına koymuş ve Konya'da yersiniz demiş.

Refia Hanım'ın yaz sıcağında aklı ayıranda kalmış. Yolda babasına, "Eğer Ahmet Ağa, Ahmet Ağa ise, bana ayran ikram eder" deyince arabadakiler gülmüşler. Ladik'e varmışlar, Ahmet Ağa camiden yeni gelmiş. Misafirlerini içeri buyur etmiş. Misafirler teker teker Ahmet Ağa'nın önünden geçerek içeri girmişler. Refia Hanım, tam Ahmet Ağa'nın önünden geçerken Ahmet Ağa, hanımına seslenmiş, "Hanım büyük bir tencere ile misafirlere ayran yap" diye seslenmiş. Misafirler ayranları içmişler. Bir ara Ahmet Ağa kalkmış, meşhur sandığından iki kutu sıcak badem ezmesi çıkarmış ve "Birisini burada yiyin, birisini de evinize götürün" demiş.

Badem ezmesi yeni yapılmış gibi gerçekten sıcacıkmış.

Ahmet Ağa ile ilgili başka bir menkıbe de şöyle:

Bir gün Ladikli Ahmet Ağa dostu, Kadı Mehmet Emin Bolay'da misafirmiş. Hani Ahmet Ağa için o geceleri göreve gider derler ya... Mehmet Emin Efendi, Ahmet Ağa'nın yattığı odanın kapısını kilitleyip, anah-

ta-
rını
cebine
koyar. Sonra kapının önüne oturup beklemeye başlar. Ve kendi kendine de şaka yollu, "Hadi bir git de görelim" der. Bir ara elinde olmadan uyuklar gibi olur ve başı önüne düşüverir. Kapıyı açıp bir baksa, Ahmet Ağa odada yoktur. Mehmet Emin Efendi de odasına gidip yatar. Sabahleyin Ahmet Ağa, bir taze hurma dalı ile çıkagelir.

Uz: Efendim verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim. Sizinle yaptığımız bu sohbet daha bitmedi. Geçmişe ait

daha çok şey hatırlayacağınızı sanıyorum.

Özcan Bey: Ben teşekkür ederim.

Başka bir sohbetle birlikte olma dileğiyle.

Dipnotlar

1. Bardaslı Hasan Efendi: 1286/1869 yılında şimdi Güneysınır ilçesinin Bardas kasabasında (Alanönü) dünyaya geldi. Babası, döneminin ileri gelenlerinden Deli İbrahim Ağa'dır. İlk tahsilini Hadimli Mehmet Vehbi Hoca'nın da feyz aldığı, Bardas'da yaptı, Arapçasını bir hayli ilerlettikten sonra Konya'ya gelerek Mehmet Vehbi Efendi'nin öğrencileri arasına katıldı. Bütün İslâmî ilimleri M. Vehbi Efendi'den tahsil etti ve icazetini de ondan aldı. Hadimli Vehbi Efendi'nin ilk öğrencilerindendir. Konya'da Bolaylı Mehmet Hulusi Efendi'nin kızı ile evlenerek ona damad oldu ve böylece kayın pederinden de feyz aldı. Müderris olması için, bütün imtahanları vererek Kabasakal Medresesi'ne müderris oldu. Bu medrese Pisili Medresesi olarak da anılır. Bir taraftan müderrisliğini sürdüren Hasan Efendi, diğer taraftan da merkez vaizi olarak halkı irşad etti. Bu görevini uzun yıllar devam ettirdi. Hasan Efendi, Yeğenoğlu (Mecidiye) Medresesi'nde de uzun yıllar müderrislik yaptı, bu görevi medreseler kapanıncaya kadar devam etti. Hasan Efendi'nin 1901 yılında bu medresede 35 talebesi vardır. İslâm Hukuku'nu ve Arapça'yı çok iyi bilen Hasan Efendi, Dar'ül-Hilâfe Medresesi'nde de, Arap Edebiyatı, ferâiz ve İslâm Hukuku okuttu, pek çok talebe yetiştirdi. Medreselerin kapatılmasından sonra vazilik görevine devam etti ve vefat ettiği 1946 yılına kadar bu görevini sürdürdü. Üçler Kabristanı'nda Hacı İsa Efendi'nin kabri yanında mefundur. Konya'da müderrislik yapmayan ve Bardas'ta mefun olan Hacı Hasan Efendi'yi Hasan Efendi ile karıştırmak gerekir.
2. Küçük değişikliklerle bu menkıbenin halk arasında farklı versiyonlarına tesadüf edilmektedir. Mesela, iki talebe yerinde bir derviş vardır. Tavus Baba altın tabağı ağırladığı bu derviş vermiştir. Karamanoğlu'na da olanları bu derviş anlatır. Mehmet Bey bunun üzerine Tavus Baba'ya bir mektup yazarak meramının ne olduğunu sorar.